

του **Δημήτρη Καλτσώνη**

Έχει δικαίωμα η εργατική τάξη και ο λαός της Καταλονίας να αποφασίσει σε συνθήκες όσο το δυνατό πιο ελεύθερες, δημοκρατικές και ειρηνικές, για το αν επιθυμεί τη δημιουργία ξεχωριστού κράτους; Δίχως αμφιβολία πρέπει να έχει αυτό το δικαίωμα.

Βέβαια, οι συνθήκες κάτω από τις οποίες διαμορφώνει τη γνώμη του και μπορεί ή δεν μπορεί να την εκφράζει ένας λαός έχουν καθοριστική σημασία. Στο πλαίσιο του καπιταλιστικού συστήματος, ακόμη και στο πιο δημοκρατικό αστικό κράτος, η κυρίαρχη ιδεολογία, οι ιδεολογικοί και οικονομικοί μηχανισμοί της αστικής τάξης διαμορφώνουν ένα ασφυκτικό πλαίσιο που χειραγωγεί συνειδήσεις και εκλογές. Αυτό ωστόσο δεν πρέπει να στερεί από το λαό το δικαίωμά του να εκφραστεί με την ελεύθερη αντιπαράθεση όλων των απόψεων.

Με αυτή την έννοια ο λαός της Καταλονίας πρέπει να μπορεί να ασκήσει ανεμπόδιστος το δικαίωμά του χωρίς βία, οικονομικό καταναγκασμό, χειραγώγηση ή άλλες πιέσεις από καμιά πλευρά: είτε από την αστική τάξη και την κυβέρνηση της Ισπανίας είτε από την αστική τάξη και την κυβέρνηση της Καταλονίας. Γι' αυτό, οι αντιδημοκρατικές αντιδράσεις της κυβέρνησης Ραχόι είναι απολύτως καταδικαστέες. Δεν χωρά δεύτερη κουβέντα σε αυτό.

Το δεύτερο ερώτημα: είναι προς το συμφέρον της εργατικής τάξης και του λαού της Καταλονίας η απόσχιση της και η δημιουργία ξεχωριστού κράτους; Στις συγκεκριμένες συνθήκες δεν είναι. Η απόσχιση προωθείται από την αστική τάξη της Καταλονίας η οποία αισθάνεται ότι είναι ισχυρή και ότι θα σταθεί στη διεθνή αγορά καλύτερα χωρίς τα βαρίδια της υπόλοιπης Ισπανίας. Πιθανότατα εξυπηρετεί παράλληλα τα σχέδια άλλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων. Η εργατική τάξη και ο λαός της Καταλονίας δεν έχουν να κερδίσουν μακροπρόθεσμα τίποτα από αυτό. Το αντίθετο. Θα χάσουν. Το ίδιο θα χάσει και η υπόλοιπη εργατική τάξη της Ισπανίας. Εργατική τάξη και λαός διαιρεμένος είναι πιο ευάλωτος στις πιέσεις του μεγάλου κεφαλαίου. Ενωμένος είναι πιο δυνατός και πιο ικανός να τις αντιμετωπίσει. Άρα, ναι στο δικαίωμα του λαού της Καταλονίας να εκφράσει τη γνώμη του για το μέλλον με δημοψήφισμα (σε δημοκρατικές συνθήκες οργανωμένο), όπου θα

ακουστούν ισότιμα όλες οι απόψεις (πράγμα που είναι αμφίβολο αν το εξασφαλίζει η κυβέρνηση της Καταλονίας). ΟΧΙ στο ερώτημα απόσχιση από την Ισπανία.

Μπορεί κάποιος να πει ότι, δεχόμενοι το δημοψήφισμα, δεχόμαστε και το αναπόφευκτο (σήμερα τουλάχιστον) αποτέλεσμα του που φαίνεται να είναι (αν διεξαχθεί τελικά) το “ναι” στην απόσχιση. Αυτό δεν ευσταθεί. Είναι άλλο πράγμα το **δικαίωμα στην αυτοδιάθεση** και άλλο η υλοποίησή του, η απόσχιση[1]. Ο Λένιν δίνει ως ανάλογο παράδειγμα το διαζύγιο[2]. Το δικαίωμα στο διαζύγιο πρέπει να υπάρχει, πάντα. Το αν θα το ασκήσει κανείς, αν θα χωρίσει δηλαδή, εξαρτάται από τις συνθήκες.

Σε κάθε περίπτωση, καλύτερα ένα βελούδινο διαζύγιο των δύο λαών που θα πληγώσει όσο το δυνατό λιγότερο τις σχέσεις τους, παρά μια βίαιη, επεισοδική απόσχιση που θα αφήσει τραύματα στις συνειδήσεις και τις σχέσεις των λαών για χάρη των αστικών τάξεων. Και αν όντως προχωρήσει τελικά η απόσχιση, οι λαοί μπορεί αργότερα να ξαναενωθούν, όταν κατανοηθεί το λάθος και αλλάξουν οι συνθήκες[3].

[1] Βλ. το παράδειγμα του χωρισμού της Νορβηγίας από τη Σουηδία που δίνει ο Β.Ι.Λένιν, “Σχετικά με τη γελοιογραφία του μαρξισμού”, Άπαντα, τ. 30, σελ. 104.

[2] Βλ. Β.Ι.Λένιν, “Σχετικά με τη γελοιογραφία του μαρξισμού”, Άπαντα, τ. 30, σελ. 126, 128.

[3] Βλ. θέση του Λένιν υπέρ της εθελοντικής, όχι βίαιης συγχώνευσης των εθνών Β.Ι.Λένιν, “Σχετικά με τη γελοιογραφία του μαρξισμού”, Άπαντα, τ. 30, σελ. 120-121.

Πηγή: kordatos.org